

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Gabriely Bašné a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: **RegioJet a.s.**, IČ: 283 33 187, se sídlem Brno, nám. Svobody 86/17, zastoupen JUDr. Ondřejem Doležalem, advokátem, se sídlem Brno, Koliště 1912/13, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem Praha 1, nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministra dopravy ze dne 28.8.2012, č.j. 32/2012-510-RK/3,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí ministra dopravy ze dne 28.8.2012, č.j. 32/2012-510-RK/3 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 17.036,-Kč, k rukám zástupce žalobce JUDr. Ondřeje Doležala, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání rozhodnutí uvedeného v záhlaví, kterým byl zamítnut jeho rozklad a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva dopravy, odboru bezpečnostního (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 21.5.2012, č.j. 83/2012-030-Z106/3, kterým byla v části bodu 2) odmítnuta jeho žádost o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění rozhodném (dále jen „informační zákon“), kterou požadoval poskytnutí informací podle informačního zákona (dále jen „žádost“), v souvislosti se Smlouvou o závazku veřejné služby v drážní osobní dopravě ve veřejném zájmu na zajištění dopravních potřeb státu na období od 1.1.2010 do konce platnosti jízdního řádu pro období 2018/2019, uzavřenou na období 10 let v roce 2009 mezi Českou republikou – Ministerstvem dopravy a společností České dráhy, a.s. (dále jen „smlouva“), a to, zdali:

- 1) se zvýšila výše úhrady na vyrovnání prokazatelné ztráty dopravce na 1 vlkm poskytnutá v roce 2010 (prosinec 2009 - prosinec 2010) a v roce 2011 (prosinec 2010 – prosinec 2011) oproti její výši sjednané v roce 2009 ve smlouvě o závazku veřejné služby v drážní osobní dopravě ve veřejném zájmu na zajištění dopravních potřeb státu na období 2010-2019,
- 2) v případě, že se výše úhrady na vyrovnání prokazatelné ztráty dopravce na 1 vlkm dle bodu 1) zvýšila, nechť jsou sděleny důvody pro toto navýšení, včetně doložení kalkulací, na základě kterých bylo navýšení provedeno, tj. kalkulace pro rok 2010 (prosinec 2009 – prosinec 2010) a pro rok 2011 (prosinec 2010 – prosinec 2011) pro doložení případných změn,
- 3) jakým způsobem bylo ve výši úhrady na vyrovnání prokazatelné ztráty dopravce na 1 vlkm promítnuto rozhodnutí Ministerstva financí o zrušení slev pro důchodce garantované státem?

Žalobce v žalobě nesouhlasil s neposkytnutím informací, které požadoval v bodě 2) žádosti. Rovněž nesouhlasil s rozsahem poskytnutých informací k bodům 1) a 3) žádosti, jelikož mu byly poskytnuty pouze obecné informace, že ke zvýšení kompenzace došlo. Uvedl, že žádost tvoří jeden celek, tudíž požadoval jak informace o výši kompenzace, tak o jejím zdůvodnění. V bodě 3) žádosti pak žádal vysvětlení konkrétního mechanismu, kterým byla upravena výše kompenzace poskytované Českým drahám, a.s. (dále jen „ČD“). Názor žalovaného, že tento mechanismus představuje obchodní tajemství, neboť se jedná v podstatě o sumu slev pro důchodce pro rok 2011, o níž měla být snížena celková kompenzace pro rok 2012, označil za účelový a v rozporu s právem na informace zakotvené v čl. 17 Listiny základních práv a svobod.

Zdůraznil, že požadované informace se přímo týkají hospodaření s veřejnými prostředky a plnění závazku veřejné služby, konkrétně dopravcem provozované veřejné dopravy. Kompenzační platba poskytovaná žalovaným ve prospěch ČD na základě smlouvy, totiž představuje použití veřejných prostředků na úhradu státem objednávané veřejné dopravy. Za oprávněný rovněž považoval nárok na informace o zvýšení kompenzace poskytované z veřejného rozpočtu oproti její smluvně stanovené výši, jakož i sdělení důvodu tohoto navýšení včetně kalkulace, která by měla prokázat oprávněnost navýšení.

Ohledně požadovaných kalkulací uvedl, že ČD jsou povinny je na základě smlouvy předkládat. Právě kalkulace byly podkladem pro stanovení výše úhrady na vyrovnání prokazatelné ztráty ČD z přepravní činnosti, která je hrazena z veřejných prostředků. Zdůraznil, že nepožadoval přehled veškerých výnosů a nákladů ČD, toliko kalkulace státem objednaných a dotovaných linek dálkové osobní dopravy.

S poukazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16.5.2007, č.j. 3 Ads 33/2006-57 konstatoval, že žádosti požadované informace nespadají dle § 9 odst. 1 informačního zákona pod ochranu informací o majetkových poměrech ani pod obchodní tajemství.

Dále nesouhlasil s právním výkladem § 9 odst. 2 informačního zákona žalovaným, neboť upřednostnil utajení informací o vynakládání veřejných prostředků před právem na informace. S odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23.10.2007, č.j. 2 As 27/2007-87 uvedl, že smyslem uvedeného ustanovení je umožnění veřejné kontroly hospodaření s veřejnými prostředky a rovněž snížení či odstranění nejistoty či nevědomosti žadatele, které může také vést ke kontrole veřejné správy. Zdůraznil, že jakékoli omezení práva na informace je třeba vykládat restriktivně, aby byl zachován smysl informačního

zákona i samotného práva na informace. Dovedil tak nutnost vykládat § 9 odst. 1 informačního zákona restriktivně a § 9 odst. 2 informačního zákona extenzivně. Přičemž rozsah informací, které lze poskytnout dle § 9 odst. 2 informačního zákona je dán rozsahem jejich nezbytnosti pro posouzení hospodárnosti využití veřejných prostředků (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9.12.2004, č.j. 7 A 118/2002-37).

Vysvětlil, že veřejně dostupná informace o celkové výši kompenzace není dostatečná pro posouzení a vyhodnocení hospodárnosti využití veřejných prostředků. Konkrétně z ní nelze zjistit, jakým způsobem se sdělené důvody navýšení do kompenzace promítly a zda byla kompenzace adekvátní a oprávněná. Ekonomika jednotlivých dopravních linek se obvykle zásadním způsobem liší, proto je potřeba sdělit informace o výši kompenzací poskytovaných na jednotlivé linky včetně prokázání opodstatněnosti jejich navyšování.

Poukázal také na monopolní postavení ČD v poskytování osobní drážní dopravy a upozornil na potřebu zveřejnění jím požadovaných informací i v kontextu postupné liberalizace osobní drážní dopravy a možnosti úspor díky výhodnějším nabídkám jiných subjektů. Rovněž upozornil na zvýšený zájem na kontrole hospodaření v době ekonomické krize, když dle nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10, je hospodaření s majetkem státu nepochybně veřejným zájmem a přiměřenost omezení práva na informace je třeba zkoumat v každém jednotlivém případě s ohledem na všechny jeho okolnosti.

Naléhavou společenskou potřebu na kontrole hospodaření spatřoval i ve skutečnosti, že smlouva byla uzavřena bez nabídkového řízení. Připomněl, že smlouva musí být v souladu s podmínkami stanovenými v rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci C-280/00 Altmark Trans GmbH a s nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1370/2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici (dále jen „nařízení č. 1370/2007“), dle kterých musí být výše kompenzace stanovena transparentním způsobem zabraňujícím nadměrnému poskytnutí kompenzací, jinak by představovala nedovolenou státní podporu. Uvedl, že mezi podmínky vyplývající ze shora citovaného rozhodnutí Evropského soudního dvora a nařízení č. 1370/2007 patří objektivní a transparentní výpočet kompenzace, hospodářsky životaschopná veřejná služba, meze kompenzace nepřesahující to, co je nezbytné k pokrytí všech nebo části nákladů s přihlédnutím k příjmům a zisku, a v případě nemožnosti vybrat dopravce v zadávacím řízení určení kompenzace na základě analýzy nákladů, které by průměrný podnik vynaložil k uspokojení dané veřejné služby. Objektivní a transparentní výpočet kompenzace dle žalobce smlouva neobsahuje. Nad to čl. 7 nařízení č. 1370/2007 stanoví povinnost zveřejňovat informace, které umožní vyhodnotit výkon, kvalitu a financování veřejné dopravy, z tohoto pohledu jsou pak dosud zveřejněné informace zcela nedostatečné pro posouzení výkonu, kvality a financování veřejné dopravy na jednotlivých linkách.

Žalobce navrhl soudu, aby napadené rozhodnutí změnil tak, že požadované informace mají být poskytnuty a přiznal mu náhradu nákladů řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě odmítl veškeré žalobcem uplatněné námitky. Předně uvedl, že Ministerstvo dopravy zabezpečuje dopravní potřeby státu na základě smlouvy. Dle čl. III. odst. 4 smlouvy byl rozsah závazku a výše kompenzace stanoven prostřednictvím dodatků ke smlouvě č.j. 16/2010-190-EKO/1, č.j. 10/2011-190-EKO/1, č.j. 22/2011-190-EKO/1. Smlouva s dodatky, s výjimkou částí podléhajících obchodnímu tajemství, jsou uveřejněny na internetových stránkách žalovaného. Při sjednání každého dodatku se výše kompenzace odvíjí od dopravcem předloženého předběžného odhadu prokazatelné ztráty dle článku IV. odst. 1 smlouvy, v němž jsou zaznamenány předpoklady nákladů a výnosů

z přepravní činnosti ve veřejné drážní osobní dopravě. Kalkulace musí být provedena dle vzoru v příloze č. 3 smlouvy a čl. IV. smlouvy upravuje pravidla pro případné změny předběžného odhadu prokazatelné ztráty.

K bodu 2) žádosti uvedl, že sdělil žalobci důvody pro změny výše kompenzace, které spočívaly jednak v doložených předběžných odhadech prokazatelné ztráty ve struktuře podle vyhlášky č. 241/2005 Sb., o prokazatelné ztrátě ve veřejné drážní osobní dopravě a o vymezení souběžné veřejné osobní dopravy (dále jen „vyhláška č. 241/2005 Sb.“) a v zohlednění změn vzniklých požadavky žalovaného, týkající se rozsahu a struktury výkonu služby a trendů v jednotlivých nákladových položkách, zejména v důsledku objektivního navýšení ceny za použití dopravní cesty.

K požadovaným kalkulacím pak sdělil, že jsou zpracovávány jako předběžné odhady prokazatelné ztráty a jsou obchodním tajemstvím ČD. Žalovaný měl za to, že žalobcem požadované kalkulace naplňují všechny znaky obchodního tajemství dle 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění rozhodném (dále jen „obchodní zákoník“) a § 9 informačního zákona. Jednak žalobcem požadované informace obsahují údaje o nákladech například za energie, mzdy a odpisy, jakož i o výnosech spojených s jednotlivými dopravními službami, tedy jedná se o skutečnosti obchodní povahy a údaje o jednotlivých položkách nákladů a výnosů dokladují obchodní vztahy mezi ČD a jeho dodavateli. Dále žalobcem požadované informace mohou být citlivým obchodním údajem, když kalkulace obsahují data o nákladech a výnosech komerčního dopravce, tj. ČD. Tyto mohou být zdrojem pro tzv. benchmarking dalších dopravců, zejména v době postupného přesoutěžování veřejných služeb v železniční dopravě dle harmonogramu otevírání trhu zveřejněným na internetových stránkách žalovaného. Rovněž tak požadované informace nejsou v obchodních kruzích běžně dostupné a ČD ve smlouvě požadovaly ochranu údajů o jejich nákladech a výnosech, s výjimkou taxativně stanovených případů.

Dle žalovaného ani skutečnost, že žalobce požaduje pouze dílčí část údajů, týkající se podnikatelské činnosti ČD spadající do závazku veřejné služby, na povaze kalkulací nic nemění. Jedná se o stejný druh citlivých údajů odvíjející se od podnikatelské činnosti ČD. Smlouva je navíc tzv. netto smlouvou, kdy obchodní riziko a příležitosti vyplývající z prodeje jízdného leží na straně ČD. Nejedná se o smlouvu typu klasické veřejné zakázky, nýbrž o specifický typ smluv uzavíraných ve veřejné dopravě dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění rozhodném.

S odkazem na § 9 odst. 2 informačního zákona uvedl, že obchodním tajemstvím nejsou údaje o příjemci ani o rozsahu veřejných prostředků vynakládaných žalovaným dle smlouvy. Když tato data jsou stanovena ve smlouvě a jsou veřejně přístupná. Žalobcem požadované kalkulace však obsahují i citlivá data o nákladové struktuře ČD, tj. obchodní tajemství ČD.

Uvedl, že v žalobou napadeném rozhodnutí nebylo třeba zvažovat, zda převažuje zájem veřejnosti na poskytnutí informací nebo soukromý zájem ČD, neboť informace o vynakládání veřejných prostředků jsou veřejně dostupné a požadované kalkulace neobsahují žádné informace o vynakládání veřejných prostředků, kromě již veřejně dostupných údajů. Přičemž poskytnutí informací nad rámec potřebných informací pro kontrolu hospodaření nemá oporu v zákoně, nejednalo by se tedy ani o dovolený zásah do obchodního tajemství ve smyslu § 9 odst. 2 informačního zákona.

Upozornil, že v této věci stojí proti sobě zájem ČD na ochraně obchodního tajemství a zájem ostatních komerčních dopravců, pro které jsou žalobcem požadované informace ekonomicky využitelné, a také zájem veřejnosti na posouzení hospodárnosti nakládání s veřejnými prostředky. Zdůraznil, že zákonodárce neměl v úmyslu paušálně nadřadit zájem veřejnosti nad ochranu obchodního tajemství, což vyplývá z nezakotvení obecné povinnosti objednatelů veřejných služeb nebo zadavatelů veřejných zakázek obdobné informace zveřejňovat. Podotkl, že zde není ani žádná mimořádná okolnost, například v podobě podezření na ne hospodárné vynakládání finančních prostředků, která by veřejný zájem na jejich zveřejnění umocňovala.

K povaze smlouvy, která měla zapříčinit naléhavou potřebu zveřejnění požadovaných informací, uvedl, že nařízení č. 1370/2007 se na smlouvu nevztahuje, jelikož v době uzavírání smlouvy nebylo účinné. Smlouva byla uzavírána dle nařízení č. 1191/69. Rozhodnutí Evropského soudního dvora C-280/00, na které odkazoval žalobce není příléhavé, jelikož se týká jiné právní situace, přesto smlouva podmínky stanovené v tomto rozhodnutí splňuje. K námitce žalobce ohledně nesplnění povinnosti vyplývající z čl. 7 nařízení č. 1370/2007 pak uvedl, že zprávy splňující požadavky nařízení č. 1370/2007 zveřejňuje na internetových stránkách. Rovněž odkaz žalobce na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16.5.2007, č.j. 7 Ads 33/2006-57 posoudil za nepřiléhavý, jelikož se otázkám obchodního tajemství nevěnuje. Také rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9.12.2004, č.j. 7 A 118/2002-37 je třeba posuzovat komplexně v kontextu daného případu.

Ohledně námitek žalobce týkajících se vypořádání bodů 1) a 3) žádosti plně odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

Žalovaný navrhl soudu, aby nedůvodnou žalobu zamítl.

Žalobce v replice setrval na svých žalobních námitkách. Nad to uvedl, že ministr dopravy vydal v obdobné věci dne 26.11.2012 rozhodnutí č.j. 45/2012-510-RK/4, ve kterém nařídil poskytnutí obdobných informací, týkajících se výkazů nákladů a výnosů z přepravní činnosti za časové období roku 2010. Zdůraznil, že citované rozhodnutí potvrzuje převažující zájem na veřejné kontrole hospodaření s veřejnými prostředky nad ochranou obchodního tajemství ČD, jakožto státem vlastněné společnosti.

Uvedl také, že předseda představenstva ČD se veřejně v TV v pořadu Otázky Václava Moravce dne 9.12.2012 vyslovil pro transparentnost a zveřejnění žalobcem požadovaných informací. Dovodil tak, že již není dána vůle podnikatele na utajení požadovaných informací, tedy nejedná se nadále o obchodní tajemství ČD. Připomněl, že z údajů o celkové výši kompenzace nelze hospodárnost vynaložení veřejných prostředků posoudit, jelikož ekonomika jednotlivých dotovaných linek se obvykle zásadním způsobem liší.

Na ústním jednání jak právní zástupce žalobce, tak žalovaný setrvali na svých procesních stanoviscích. Žalovaný doplnil, že rozhodnutí ministra dopravy ze dne 26.11.2012, č.j. 45/2012-510-RK/4 bylo následně Městským soudem zrušeno rozsudkem pod sp.zn. 10 A 187/2012.

Soud se seznámil s rozhodnutím ministra dopravy ze dne 26.11.2012, č.j. 45/2012-510-RK/4, z něž vyplývá, že žalovaný přikázal správnímu orgánu I. stupně poskytnout žalobcem požadované informace ohledně výkazu nákladů a výnosů z přepravní činnosti vztažený na jednotlivé linky dálkové dopravy za rok 2010, který byl dopravce povinen předložit žalovanému dle čl. IV. odst. 5 smlouvy. Rozhodnutí odůvodnil tím, že okruh

požadovaných informací se přímo dotýká konkrétní kompenzace, čímž jsou požadované informace jednoduše oddělitelné od dat týkajících se hospodaření ČD. Zásah do práva na ochranu obchodního tajemství je tak vyvážen veřejným zájmem.

Ohledně žalobcem navrženého přepisu části TV programu – Otázky Václava Moravce ze dne 9.12.2012 soud uvádí, že žalobcem tvrzený souhlas předsedy představenstva ČD se zveřejněním kalkulací v textu dodaném žalobcem nezazněl, toliko byl dán souhlas se zveřejněním smlouvy. Přičemž soud tento záznam nepovažuje za důkaz o vyjádření vůle ČD poskytnout žalobci jím požadované informace.

Ze správního spisu soud zjistil následující pro rozhodnutí ve věci podstatné skutečnosti:

Žalobce podal dne 14.5.2012 výše uvedenou žádost ze dne 10.5.2012 ke správnímu orgánu I. stupně.

Správní orgán I. stupně vypořádal žádost v bodě 1), bodě 3) a části bodu 2) sdělením ze dne 18.5.2012, č.j. 83/2012-030-Z106/2, v němž žalobci sdělil, že smlouva s dodatky, kromě částí podléhajících obchodnímu tajemství, je uveřejněna na internetových stránkách žalovaného. Uvedl, že ve smlouvě a dodatcích je obsažen rozsah objednávaných dopravních výkonů a poskytovaných vyrovnání ze strany žalovaného k pokrytí prokazatelné ztráty dopravce. Informace o sjednaných službách i o výši kompenzace jsou ve shodě s právem na informace o hospodaření s veřejnými prostředky dostupné v uveřejněných textech dokumentů.

Konkrétně k bodu 1) žádosti správní orgán I. stupně sdělil žalobci, že výše vyrovnání prokazatelné ztráty na 1 vlkm poskytnutá v roce 2010 (v lednu 2010 až 11.12.2010) se oproti výši sjednané v roce 2009 nezvýšila. Ke zvýšení průměrné výše vyrovnání prokazatelné ztráty na 1 vlkm došlo až v období od 12.12.2010 do 31.12.2010 a následně pro období od 1.1.2011 do 10.12.2011.

K bodu 2) žádosti uvedl, že zvýšení průměrné výše vyrovnání prokazatelné ztráty na 1 vlkm ve výše uvedeném období bylo dopravcem doloženo předběžnými odhady prokazatelné ztráty dle vyhlášky č. 241/2005 Sb. Důvodem pro změny vyrovnání prokazatelné ztráty bylo zohlednění změn vzniklých požadavky objednatele (změny rozsahu a struktury objednaného dopravního výkonu) a zohlednění trendů v jednotlivých nákladových položkách (zejména v důsledku navýšení ceny za použití dopravní cesty). Přičemž jak smlouva, tak i dodatky jsou uveřejněny na internetových stránkách Ministerstva dopravy. Zároveň upozornil, že ohledně tohoto bodu žádosti bylo vydáno i rozhodnutí o částečném odmítnutí informace.

K bodu 3) žádosti správní orgán I. stupně žalobci sdělil, že skutečnosti vyplývající z cenového výměru Ministerstva financí č. 01/2012 se projeví v předběžném odhadu prokazatelné ztráty pro období 1.1.2012 do 8.12.2012, který ČD předložily v rámci sjednávání dodatku pro období platnosti jízdního řádu 2011/2012 a který tvoří přílohu č. 3B dodatku č. 3 ke smlouvě.

Dále správní orgán I. stupně rozhodl dne 21.5.2012 pod č.j. 83/2012-030-Z106/3 o části bodu 2) žádosti tak, že žádost podle § 15 odst. 1 informačního zákona odmítl s odkazem na § 9 odst. 1 informačního zákona. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že požadované kalkulace byly zpracovány jako předběžné odhady prokazatelné ztráty v souladu se smlouvou. Požadované kalkulace posoudil jako obchodní tajemství, jelikož splňují podmínky obsažené v § 17 obchodního zákoníku. Konkrétně tím, že ekonomické údaje ČD, obsahují jednak

strukturu nákladů (např. za energii, mzdové náklady, odpisy), a rovněž tak výnosy spojené s jednotlivými dopravními službami, jsou obchodní povahy. Údaje o jednotlivých položkách nákladů a výnosů, jež jsou součástí požadované kalkulace prokazatelné ztráty, dokladují obchodní vztahy ČD s jeho dodavateli. Dále kalkulace obsahující údaje o nákladech a výnosech komerčního dopravce, tj. i ČD, mohou představovat zdroj informací pro benchmarking dalších dopravců. Konstatoval, že mu je z úřední činnosti známo, že informace o struktuře nákladů jednotlivých dopravců nejsou v obchodních kruzích běžně k dispozici. Požadované údaje ČD chrání i ve smlouvě, neboť požaduje informace o jeho nákladech a výnosech chránit a dalším osobám neposkytnout, s výjimkou taxativně stanovených případů. Taktéž ČD chrání požadované údaje tím, že přístup k nim mají pouze prověření zaměstnanci, kteří ve vztahu k nim používají osobní hesla a frekvence jejich přístupu je monitorována. Uvedl, že ve smyslu § 9 odst. 2 informačního zákona dospěl k závěru, že údaje o příjemci ani údaje o rozsahu veřejných prostředků vynakládaných žalovaným dle smlouvy nejsou předmětem obchodního tajemství a jsou již zveřejněny na webu ministerstva dopravy. Dále poukázal na to, že požadované kalkulace neobsahují žádné informace o vynakládání veřejných prostředků kromě již veřejně dostupných. Dovodil tak, že zde není zapotřebí zvažovat, zdali převažuje zájem veřejnosti na poskytování informací o vynakládání finančních prostředků z veřejných rozpočtů nebo soukromý podnikatelský záměr ČD na ochraně jeho obchodních informací.

Žalobce podal proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně rozklad ze dne 6.6.2012, v němž argumentoval obdobně jako v podané žalobě. Zdůraznil v něm, že nežádá o přehled veškerých výnosů a nákladů ČD, jelikož kalkulace, které ČD předkládají žalovanému, má obsahovat pouze výnosy a náklady týkající se státem objednaných, tudíž dotovaných linek dálkové osobní dopravy. Rovněž uvedl, že přesně na tento případ se vztahuje ustanovení § 9 odst. 2 informačního zákona, jehož použití existenci obchodního tajemství předpokládá.

O rozkladu rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím, které odůvodnil tak, že námitky ohledně bodu 1) žádosti nepovažoval za důvodné, naopak odpověď správního orgánu I. stupně měl vzhledem k formulaci žádosti za adekvátní a úplnou. Skutečnost, že v rozhodnutí nebyl doplněn údaj, o kolik byla úhrada na vyrovnání prokazatelné ztráty zvýšena, neměl za pochybení správního orgánu I. stupně. Vysvětlil, že správní orgán I. stupně měl povinnost poskytnout informaci, o níž žalobce explicitně žádal. Přičemž nad rámec žalobcem požadovaných informací správní orgán I. stupně sdělil informaci, „kdy“ ke zvýšení došlo. Shrnul, že žalobcův dotaz, „zda“ k něčemu došlo, v sobě implicitně neobsahoval dotaz, „jak“ k tomu došlo či „co bylo důsledkem“ takového procesu.

K vypořádání části bodu 2) žádosti žalovaný uvedl, že se ztotožnil s právním názorem správního orgánu I. stupně ohledně posouzení kalkulací jako obchodního tajemství, což nezpochybňoval ani žalobce. Konstatoval, že žalobcem požadované informace nespádají pod § 9 odst. 2 informačního zákona. Zdůraznil, že ochrana obchodního tajemství musí ustoupit, pokud je na transparentnosti užití veřejných prostředků veřejný zájem a příjemce veřejných prostředků musí počítat se zvýšenou potřebou transparentnosti, mimo jiné i strpět nahlédnutí do diskrétních obchodních informací. Přesto zdůraznil, že požadavek transparentnosti nelze absolutizovat a vystavit poskytovatele veřejných služeb absolutní expozici.

K bodu 3) žádosti žalovaný upozornil, že nelze jednoznačně určit, kterého období se dotaz týká, proto měl odpověď správního orgánu I. stupně za správnou.

Připustil, že příjemce veřejné podpory musí oproti standardnímu obchodnímu vztahu počítat se zvýšenou potřebou transparentnosti. Tento požadavek však nelze absolutizovat a

vystavit každého, kdo poskytuje veřejné služby, totální veřejné expozici. Rovněž nelze dovozovat, že důvod poskytnout obchodní tajemství nad rámec § 9 odst. 2 informačního zákona, je dán na základě přímo použitelných pramenů sekundárního evropského práva. Navíc evropské právo se až na výjimky vyhýbá zakládání informačních povinností členských států vůči občanům.

Soud z čl. I. smlouvy o závazku veřejné služby v drážní osobní dopravě ve veřejném zájmu na zajištění dopravních potřeb státu na období od 1.1.2010 do konce platnosti jízdního řádu pro období 2018/19 zjistil, že účelem předmětné smlouvy je zabezpečení dopravních potřeb státu ve veřejném zájmu železniční osobní dopravy dle § 39 odst. 1 písm. b) zákona č. 266/1994 Sb., o drahách ve znění rozhodném (dále jen „zákon o drahách“) a dle usnesení vlády č. 1132/2009 ze dne 31.8.2009 k finanční účasti státu na zajištění dopravní obslužnosti veřejnou železniční osobní dopravou, ve znění rozhodném (dále jen „usnesení vlády č. 1132/2009“). Dále v čl. 2 bod 1., 2. smlouvy byl upraven předmět smlouvy tak, že jím je závazek veřejné služby dle § 39 zákona o drahách, který zavazuje dopravce (tj. ČD) dle § 39 a § 39b zákona o drahách a na základě podmínek dané smlouvy, zabezpečit veřejnou drážní osobní dopravou dopravní potřeby státu vlaky celostátní dopravy ve smyslu § 2 písm. b) vyhlášky č. 241/2005 Sb., a to v rozsahu objednaného dopravního výkonu. A na druhé straně zavazuje objednatel na základě podmínek ve smlouvě vyrovnat dopravci ztrátu ve výši dle čl. IV. odst. 3 smlouvy, vzniklou mu plněním objednaného dopravního výkonu (dále jen „vyrovnání ztráty“). Nedílnou součástí smlouvy byly přílohy, v příloze č. 3 byly předpoklady nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné drážní osobní dopravě ve formě výkazu nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné drážní osobní dopravě dle vyhlášky č. 241/2005 Sb., ve znění rozhodném (dále jen vyhláška „č. 241/2005 Sb.“).

Skutkový stav zjištěný soudem nebyl mezi účastníky sporným.

Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“).

Žaloba je důvodná.

Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy:

Podle § 39 odst. 1 písm. b) zákona o drahách závazek veřejné služby v drážní dopravě vzniká na základě písemné smlouvy, kterou s dopravcem uzavírá Ministerstvo dopravy po dohodě s Ministerstvem financí, a jedná-li se o zajištění potřeb obrany státu, i po dohodě s Ministerstvem obrany ve veřejném zájmu na zajištění dopravních potřeb státu.

Podle § 1 vyhlášky č. 241/2005 Sb., tato vyhláška upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropských společenství způsob výpočtu prokazatelné ztráty, náležitosti smlouvy o závazku veřejné služby a vymezení souběžné veřejné osobní dopravy.

Podle § 2 písm. b) vyhlášky č. 241/2005 Sb., pro účely této vyhlášky se rozumí vlaky celostátní dopravy takové vlaky, jimiž dopravce zajišťuje dopravní potřeby státu ve veřejném zájmu závazky veřejné služby.

Podle § 4 vyhlášky č. 241/2005 Sb., výpočet prokazatelné ztráty dopravce dokládá výkazem.

Podle § 9 odst. 1 informačního zákona pokud je požadovaná informace obchodním tajemstvím, povinný subjekt ji neposkytne.

Podle § 9 odst. 2 informačního zákona při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství.

Podle § 16 odst. 4 informačního zákona při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání na základě žaloby podle zvláštního právního předpisu soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti. Nejsou-li žádné důvody pro odmítnutí žádosti, soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout.

V posuzované věci žalobce požadoval od žalovaného informace, které se týkaly plnění smluvních závazků ČD, konkrétně vyčíslení výše úhrad na vyrovnání prokazatelné ztráty ČD za období let 2010 a 2011, tj. kalkulace za roky 2010 a 2011. Přičemž ČD se na základě výše uvedené smlouvy zavázalo zabezpečit veřejnou drážní osobní dopravou dopravní potřeby státu dle § 39 odst. 1 písm. b) zákona o drahách a dle usnesení vlády č. 1132/2009. Nedílnou součástí smlouvy byly v příloze č. 3 předpoklady nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné drážní osobní dopravě ve formě výkazu nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné drážní osobní dopravě dle vyhlášky č. 241/2005 Sb., tj. listiny obsahující žalobcem požadované informace - kalkulace.

Zásadní žalobní námitkou bylo nesprávné právní posouzení žalobcem požadované informace pod bodem 2) žádosti, v níž se domáhal doložení kalkulací za roky 2010 a 2011 při provozování veřejné drážní dopravy dle smlouvy, na základě kterých bylo provedeno navýšení výše úhrady na vyrovnání prokazatelné ztráty dopravce na 1 vlkm oproti roku 2009, dle § 9 informačního zákona jako obchodního tajemství ČD, které žalobci nebylo poskytnuto.

Soud nejprve poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007 č.j. 3 Ads 33/2006 – 56 v němž se soud vyjádřil k realizaci ústavně zaručeného práva na informace, garantované čl. 17 zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod následovně: „*při realizaci ústavně zaručeného práva na informace, garantovaného čl. 17 Listiny základních práv a svobod, ve spojení se zákonem č. 106/1999 Sb., je třeba jakákoli možná omezení poskytování informací vykládat restriktivním způsobem, což lze dovodit z judikatury Ústavního soudu [srov. náleze ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 (přístupný na www.judikatura.cz)]. Obdobně se vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 10. 10. 2003, čj. 5 A 119/2001-38 (publikovaném pod č. 74/2004 Sb. NSS). Opačný postup, tedy extenzivní výklad podmínek, za kterých zákon č. 106/1999 Sb. umožňuje právo na poskytnutí informací omezit a informace neposkytnout, by směřoval proti vlastnímu smyslu a účelu jak samotného zákona č. 106/1999 Sb., tak i ústavně zaručeného veřejného subjektivního práva garantovaném čl. 17 Listiny základních práv a svobod. V moderním demokratickém právním státě představuje právo na informace jednu ze záruk zákonnosti. Bez informací nelze účinně vykonávat kontrolu.*“

K problematice řešení kolizí několika základních práv a svobod a určení priority jednoho z nich se vyjádřilo plénum Ústavní soud v nálezu ze dne 12.10.1994, č.j. Pl. ÚS 4/94 ve druhé právní větě tak, že „*K omezení základních práv či svobod, i když jejich ústavní úprava omezení nepředpokládá, může dojít v případě jejich kolize. Základní je v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného základního práva či svobody. V případě závěru o opodstatněnosti priority jednoho ze dvou v*

kolizi stojících základních práv, je nutnou podmínkou konečného rozhodnutí rovněž využití všech možností minimalizace zásahu do druhého z nich. Tento závěr lze odvodit i z ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a sice v tom smyslu, že základních práv a svobod musí být šetřeno nejenom při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, nýbrž analogicky rovněž v případě jejich omezení v důsledku jejich vzájemné kolize.“

V dané věci je z žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného zřejmé, že žalobcem požadované informace správní orgány rozdělily jednak na ty kalkulace ČD, které měly souvislost s hospodařením se státními prostředky a ohledně těchto žalobci podáním ze dne 18.5.2012, č.j. 83/2012-030-Z106/2 sdělily, že byly zveřejněny na webu žalovaného. Zbývající část kalkulací byla posouzena dle § 9 informačního zákona jako obchodní tajemství ČD dle § 17 obchodního zákoníku, a žalobci nebyly sděleny.

V této souvislosti soud poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9.12.2004, č.j. 7 A 118/2002-37, dle kterého: *„I kdyby veškeré údaje splňovaly podmínky pro existenci obchodního tajemství ve smyslu obchodního zákoníku, není možné opomenout § 9 odst. 2 zákona. Z něj vyplývá, že není možné z tohoto důvodu odepřít poskytnutí informací, které se týkají rozsahu používání prostředků z veřejných rozpočtů a jejich příjemce. Je tak zcela zřejmé, že není možné odepřít v případě úplatné smlouvy informaci o ceně, která bude hrazena z těchto rozpočtů. Přitom se používáním veřejných prostředků rozumí nejen přímé výdaje veřejných rozpočtů, ale i prominutí plateb, které by jinak byly příjmem těchto rozpočtů. Smyslem úpravy § 9 odst. 2 zákona je umožnit veřejnou kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky. Jelikož samotná informace o ceně nevypovídá o tomto způsobu hospodaření, je nutné společně s ní vždy poskytnout alespoň rámcovou informaci o předmětu plnění, za něž se cena poskytuje. Přípustná míra „rámcovosti“ pak vychází právě z toho, zda je možné posoudit hospodárnost využití veřejných prostředků. Jelikož se v daném případě jednalo o smlouvu o dílo, která je pojmově úplatná, znamenalo přinejmenším neposkytnutí informací o výši ceny a předmětu smlouvy porušení zákona o svobodném přístupu k informacím. Povinný subjekt musí posoudit jednotlivé požadované informace s ohledem na přípustnost jejich poskytnutí a je povinen poskytnout veškeré požadované informace, u kterých není zřejmé, že tomu brání ustanovení zákona.“*

Soud rovněž poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.6.2016 č.j. 6 As 234/2015 – 46, v němž soud uvedl následující: *„V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na již dříve vydaná rozhodnutí žalovaným ze dne 21. 1. 2014 i ze dne 2. 6. 2014, v nichž byla zdůrazněna skutečnost, že je nutné odlišit, pokud jde o poskytnutí informací, kalkulaci předpokládané výše prokazatelné ztráty, jakožto obchodního tajemství a finální údaje, tj. výkaz nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné drážní osobní dopravě, kterým dopravce povinně dokládá objednateli prokazatelnou ztrátu dle § 4 odst. 3 vyhl. č. 241/2005 Sb. K tomu pak odkazuje na přístup Ministerstva dopravy, které výkaz, který byl též dopravce povinen předložit tomuto ministerstvu ve vztahu k linkám dálkové dopravy, žadateli poskytlo. Je nesporné, že dopravce (České dráhy a.s.) je povinen vést evidenci o nákladech a výnosech ze smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících podle jednotlivých smluv a odděleně. Konečně dopravce České dráhy sám je rovněž osobou povinnou poskytovat informace podle zákona č. 106/1999 Sb. a ve vztahu k tomuto zákonu sám za nesporné (rozumné a objektivní) kritérium považoval vždy, že je povinen poskytovat informace, týkající se provozování veřejné osobní dopravy z veřejných prostředků (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 9 As 48/2011 - 129).“*

Soud shrnuje, že smlouva, jejíž přílohou byly sporné kalkulace, byla uzavřena s ČD za účelem zabezpečení dopravních potřeb státu ve veřejném zájmu a žalovaný se zavázal vyrovnat ČD ztrátu vzniklou právě plněním dopravního závazku dle této smlouvy. Přičemž jednou ze smluvních povinností ČD bylo dle čl. IV. bod 4, 5 smlouvy dokládání prokazatelné ztráty, jež vznikla poskytováním služeb k zajištění dopravních potřeb státu dle § 4 odst. 3 vyhlášky č. 241/2005 Sb., tj. výkaz nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné dráží osobní přepravě, a to i vztahený na jednotlivé linky dálkové přepravy. Tedy, pokud žalobce požadoval poskytnutí informací pramenících z plnění závazků ČD dle smlouvy, soud je v zásadě považuje za informace mající vztah k vynakládání veřejných prostředků. Soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.6.2016 č.j. 6 As 234/2015 – 46 zdůrazňuje nezbytnost řádného odlišení kalkulací, jež jsou součástí předpokládané výše prokazatelné ztráty a zároveň obchodním tajemstvím, a kalkulací, ve formě finálních údajů týkající hospodaření ČD, tj. výkazů nákladů a výnosů z přepravní činnosti ve veřejné dráží osobní dopravě. Správní orgány dospěly k názoru, že kalkulace, jakožto ekonomické údaje ČD, jsou obchodním tajemstvím dle § 17 obchodního zákoníku. Pouze v obecné rovině správní orgány konstatovaly, že se jedná o ekonomické údaje obsahující strukturu nákladů (např. za energii, mzdové náklady, odpisy), výnosy spojené s jednotlivými dopravními službami, které dokladují obchodní vztahy ČD s jeho dodavateli. Pokud tedy správní orgány odmítly žalobci poskytnout kalkulace, jež byly tvořeny i údaji, které byly obchodním tajemstvím ČD, měly se konkrétně zabývat jednotlivými položkami tvořícími výpočetní mechanismus požadovaných kalkulací a žalobci měly znepřístupnit pouze ty, u nichž by řádně konkrétním způsobem odůvodnily naplnění důvodu pro jejich neposkytnutí.

Soud podotýká, že za situace, kdy veřejně dostupné jsou toliko obsahy smlouvy s dodatky, z nichž lze zjistit pouze celkovou výši vyrovnání prokazatelné ztráty, ale nikoli jednotlivé vstupní hodnoty tvořící její výpočet, ani jejich roztržidění na jednotlivé linky veřejné dopravy, musí správní orgány vážit ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9.12.2004, č.j. 7 A 118/2002-37 taktéž přípustnou míru „rámcovosti“ poskytovaných informací tak, aby poskytnuté informace byly pro žalobce srozumitelné. Správní orgány jsou povinny také hodnotit, zda již na podkladě veřejně přístupných informací si žalobce bude schopen posoudit hospodárnost využití veřejných prostředků.

Soud posoudil úvahu správních orgánů, že v dané věci není zapotřebí zvažovat, zdali ve věci převažuje zájem veřejnosti na poskytování informací o vynakládání finančních prostředků z veřejných rozpočtů nebo soukromý podnikatelský záměr ČD na ochraně jeho obchodních informací, jako nesprávný. Naopak i v souladu s výše uvedenou judikaturou jsou správní orgány povinny v dané věci pečlivě vážit, zda převažuje zájem veřejnosti na poskytování informací o vynakládání finančních prostředků z veřejných rozpočtů nebo soukromý podnikatelský záměr ČD na ochraně jeho obchodních informací.

Soud v dané věci rovněž poukazuje na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, v němž bylo k otázce účastenství v řízení o poskytnutí informace konstatováno následující: *„Procedura poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím je postavena na zásadě, že poskytnutí informací na žádost je faktický úkon povinného subjektu, zatímco neposkytnutí informací děje se formou správního rozhodnutí, proti kterému je přípustné odvolání. Při poskytnutí informací postupuje povinný subjekt v podstatě výlučně podle zákona o svobodném přístupu k informacím, který obsahuje relativně ucelenou a komplexní procedurální úpravu odlišnou od správního řádu a který až na výjimky (ustanovení správního řádu o základních zásadách činnosti správních orgánů,*

ustanovení o ochraně před nečinností a ustanovení § 178) použitelnost správního řádu vylučuje ve svém § 20 odst. 4 in fine.

Z toho mimo jiné plyne i okruh osob, s nimiž povinný subjekt při poskytování informace jedná – je jím především žadatel, což plyne vcelku jednoznačně z celé procesní úpravy poskytování informací, která obecně nepředpokládá, že by v ní figuroval kdokoli jiný než žadatel a povinný subjekt. Ostatní osoby, které by mohly být poskytnutím informace dotčeny (např. osoby, kterých se poskytnutá informace týká a jež by mohly být dotčeny ve svém právu na informační sebeurčení), mají práva plynoucí ze základních zásad činnosti správních orgánů. V daném kontextu se na ně tedy vztahuje především ustanovení § 4 odst. 4 správního řádu, podle něhož správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy. Z uvedeného ustanovení vyplývá především povinnost povinného subjektu informovat bez zbytečného prodlení tyto osoby, že hodlá poskytnout informace, které se jich mohou dotknout, a právo potenciálně dotčených osob se k tomu vyjádřit. Je pak na povinném subjektu, aby případné vyjádření takových osob reflektoval a vyvodil z něho eventuálně důsledky pro svůj další postup. Komunikace mezi povinným subjektem a dotčenou osobou má probíhat tak, aby zásadně nebylo ohroženo vyřízení žádosti o poskytnutí informace v zákonem stanovených lhůtách (§ 14 a 15 zákona o svobodném přístupu k informacím).

Poskytnutí informace by mohlo být podle okolností nezákonným zásahem povinného subjektu do práva toho, o němž se informace poskytuje, na informační sebeurčení (k tomuto pojmu viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. I. ÚS 512/02). Povinný subjekt jedná při poskytování informace jako správní orgán (v materiálním smyslu), neboť na základě kogentní normy veřejného práva vykonává svoji pravomoc tím, že žadateli poskytne informaci, kterou mu zákon ukládá poskytnout. Poskytne-li informaci, kterou mu zákon poskytnout neumožňuje, a zároveň takovéto poskytnutí bude představovat zásah do práv konkrétní osoby (viz zejm. poskytnutí informací v rozporu s § 8a, v rozsahu vybočujícím z rámce § 8b či v rozporu s § 9 nebo § 10 zákona o svobodném přístupu k informacím), může se dotčená osoba bránit zásahovou žalobou, neboť úkon povinného subjektu spočívající v poskytnutí informací nemá povahu „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., nýbrž „zásahu“ ve smyslu § 82 s. ř. s. (blíže k odlišení obou typů úkonů viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, čj. 7 Aps 3/2008 – 98, č. 2201/2011 Sb. NSS, body 16-21).

Pokud povinný subjekt žádosti o informaci zcela nebo zčásti nevyhoví, vydává o tom rozhodnutí o odmítnutí žádosti (§ 15 zákona o svobodném přístupu k informacím), proti kterému lze podat odvolání (§ 16 téhož zákona). Ze subsidiární použitelnosti správního řádu, jak je zakotvena v § 20 odst. 4 písm. a) a b) zákona o svobodném přístupu k informacím, plyne účastenství dalších osob, které by mohly být účastníky řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu kvůli svému dotčení poskytnutím informace, v řízení o vydání rozhodnutí o neposkytnutí informace či v odvolacím řízení. Soudní ochrana je pak zajištěna zásadně řízením o žalobě proti rozhodnutím správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., v němž může být dotčená osoba podle okolností žalobcem, anebo osobou zúčastněnou na řízení (§ 34 odst. 1 s. ř. s.).“

Taktéž se Nejvyšší správní soud vyjádřil k problematice účastenství ve skutkově obdobné věci v řízení s týmiž účastníky jako v projednávané věci v rozsudku ze dne 17.12.2014, č.j. 1 As 189/2014-50, a to tak, že: „Lze tak shrnout, že při poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím mají osoby, jež by mohly být poskytnutím informace dotčeny, práva plynoucí ze základních zásad činnosti správních orgánů (zejm. z § 4 správního řádu). Povinný subjekt jim v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů musí v řízení o žádosti umožnit hájit jejich práva. Při každém poskytování informací by měl nejprve ověřit, zda neexistují osoby, jež by mohly být poskytnutím informace dotčeny na svých právech. Půjde především o případy, kdy žadatel bude požadovat informace týkající

se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a jejich osobních údajů (§ 8a, § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím), resp. informace, jež by mohly mít povahu obchodního tajemství (§ 9 zákona), jako v nyní projednávaném případě. Pokud takové osoby budou existovat, vyrozumí je povinný subjekt o podané žádosti a případně i uvažovaném způsobu rozhodnutí o ní (§ 4 odst. 2 a 3 správního řádu); současně jim umožní hájit jejich práva, tj. v přiměřené době se k věci vyjádřit. Následně zpraví dotčené osoby o způsobu vyřízení žádosti. Uvedený závěr podporuje i odborná literatura (viz. opus cit. v bodě [24] výše, s. 653 – 654). Pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti a pro odvolací řízení pak již s ohledem na dikci § 20 odst. 4 písm. a) a b) zákona o svobodném přístupu k informacím platí ustanovení o účastenství vyplývající z § 27 správního řádu.

Na možnosti obrany práv dotčených osob při poskytování informací navazuje soudní ochrana ve správním soudnictví. Poskytnutí informace podle okolností může být nezákonným zásahem povinného subjektu do práva toho, o němž se informace poskytuje, na informační sebeurčení (k tomuto pojmu viz např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 11. 2002, sp. zn. I. ÚS 512/02). Povinný subjekt jedná při poskytování informace jako správní orgán (v materiálním smyslu), neboť na základě kogentní normy veřejného práva vykonává svoji pravomoc tím, že žadateli poskytne informaci, kterou mu zákon ukládá poskytnout. Poskytne-li informaci, kterou mu zákon poskytnout neumožňuje, a zároveň takového poskytnutí bude představovat zásah do práv konkrétní osoby (viz zejm. poskytnutí informací v rozporu s § 8a, v rozsahu vybočujícím z rámce § 8b či v rozporu s § 9 nebo § 10 zákona o svobodném přístupu k informacím), může se dotčená osoba bránit zásahovou žalobou, neboť úkon povinného subjektu spočívající v poskytnutí informací nemá povahu „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., nýbrž „zásahu“ ve smyslu § 82 s. ř. s. Naopak pokud povinný subjekt žádosti o informaci zcela nebo zčásti nevyhoví, vydá o tom rozhodnutí o odmítnutí žádosti (§ 15 zákona o svobodném přístupu k informacím), proti kterému lze podat odvolání (§ 16 téhož zákona). Ze subsidiární použitelnosti správního řádu, jak je zakotvena v § 20 odst. 4 písm. a) a b) zákona o svobodném přístupu k informacím, plyne účastenství dalších osob, které by mohly být účastníky řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu kvůli svému dotčení poskytnutím informace, pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebo v odvolacím řízení. V takovém případě je soudní ochrana zajištěna zásadně řízením o žalobě proti rozhodnutím správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s., v němž může být dotčená osoba podle okolností žalobcem, anebo osobou zúčastněnou na řízení (srov. body 109 a 110 rozsudku rozšířeného senátu č. j. 8 As 55/2012 – 62).“

Ve světle výše uvedené judikatury soud konstatuje, že žalovaný v přezkoumávaném správním řízení zásadně pochybil i tím, že neuvědomil ČD o tom, že předmětná žádost o poskytnutí informací, týkající se mimo jiné i jejich obchodního tajemství, byla žalobcem podána. Ze správního spisu nevyplývá, že by ČD byl dán prostor se k předmětné žádosti vyjádřit a žalovaný tuto skutečnost ani netvrdil. Soud dospěl k závěru, že výše uvedeným opomenutím se žalovaný dopustil podstatné vady řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Soud poukazuje na další procesní pochybení žalovaného, který se v rámci rozhodnutí o odvolání zabýval i námitkami žalobce týkající se těch bodů žádosti, které jím již byly vypořádány sdělením ze dne 18.5.2012, č.j. 83/2012-030-Z106/2, tedy jejich poskytnutí nebylo odmítnuto dle § 15 informačního zákona. Pokud žalobce nesouhlasil s rozsahem poskytnutých informací, měl podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace dle § 16a informačního zákona. Ze správního spisu však nevyplývá, že by žalobce stížnost proti sdělení ze dne 18.5.2012, č.j. 83/2012-030-Z106/2 podal. Ve správním spise je založen toliko

rozklad žalobce podaný proti rozhodnutí žalovaného, kterým odmítl poskytnout informace k části bodu 2) jeho žádosti. Žalovaný se podaným opravným prostředkem žalobce zabýval, přičemž nad rámec odvolacích námitek vypořádal také námitky směřující proti rozsahu poskytnutých informací žalobci ve sdělení ze dne 18.5.2012, č.j. 83/2012-030-Z106/2. Taktéž v žalobě žalobce kromě námitek směřujících proti žalobou napadenému rozhodnutí o odmítnutí informací, uplatnil i námitky vůči rozsahu informací poskytnutých sdělením.

Soud shrnuje, že výše uvedená vysoká míra obecnosti úvah správních orgánů při aplikaci informačního zákona, absence úvah ke kolizi základních práv a svobod v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, způsobily nepřezkoumatelnost odmítnutí poskytnutí informací pro nedostatek důvodů. Rovněž tak procesní vada řízení spočívající v neuvědomění ČD o žádosti a nedání jim prostoru k vyjádření, je důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. S přihlédnutím k tomuto závěru se soud již nemůže blíže vyjádřit k dalším žalobním námitkám žalobce.

Vzhledem k výše uvedeným právním závěrům o nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí soud nemohl přistoupit k aplikaci § 16 odst. 4 věta druhá informačního zákona. Jelikož pouze v situaci, kdy je správní rozhodnutí přezkoumatelné, si může soud učinit vlastní úsudek o jeho zákonnosti a v návaznosti na to posoudit splnění podmínek pro postup dle § 16 odst. 4 věta druhá informačního zákona (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.3.2010, č.j. 1 As 8/2010 – 65). Soud tak postupoval podle § 78 odst. 1, 4 s.ř.s. a žalobou napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. Žalobce měl ve věci úspěch, soud mu proto přiznal náklady řízení, které jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 3.000,- Kč a náklady právního zastoupení za čtyři úkony právní služby (převzetí zastoupení, sepsání žaloby, replika ze dne 4.1.2013, účast na ústním jednání dne 16.11.2016), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby před 1.1.2013 činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 2.100,- Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky v rozhodném znění) a po 1.1.2013 částku 3.100,-Kč dle citované vyhlášky, tj. za převzetí zastoupení a sepsání žaloby, učiněné do 1.1.2013 jsou náklady tvořeny 2 x 2.100,-Kč = 4.200,-Kč, dvěma paušálními částkami ve výši 300,- Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 2 x 300,-Kč = 600,-Kč a DPH ve výši 1.008,- Kč. Dále za repliku ze dne 4.1.2013 a účast na ústním jednání dne 16.11.2016, tj. úkony učiněné po 1.1.2013 jsou náklady tvořeny 2 x 3.100,-Kč = 6.200,-Kč, dvěma paušálními částkami ve výši 300,- Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 2 x 300,-Kč = 600,-Kč a DPH ve výši 1.428,- Kč. Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, činí 17.036,- Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši ve stanovené lhůtě k rukám jeho právního zástupce advokáta JUDr. Ondřeje Doležala.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je

posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 16. listopadu 2016

JUDr. Eva P e c h o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková